

Flerpartimotion

Motion till riksdagen: 2014/15:3012

av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, FP)

med anledning av skrivelse 2014/15:28 Återkallelse av proposition 2014/15:15 Upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte återkomma till riksdagen med förslag på ändringar av hälso- och sjukvårdslagen (HSL) § 5, lydelse enligt SFS 2014:822.

Motivering

Regeringen har i sin proposition 2014/15:15 Upphävande av kravet på vårdvalssystem i primärvården, föreslagit att vårdvalet ska bli frivilligt för landstingen. Regeringen säger sig vara positiv till valfrihet och mångfald inom sjukvården men avser samtidigt att inskränka möjligheten för patienter att själva kunna välja utförare. Målet för hälso-och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Det är förvånande att regeringen försökte driva igenom denna lagändring genom att skicka en kortfattad och oförberedd promemoria på snabb remissrunda. En majoritet av remissinstanserna anser att lagändringen skulle få stora negativa konsekvenser för patienter och vårdgivare i både offentlig och alternativ regi. Samtliga sjukvårdens fackliga och patientföreträdande organisationer är kritiska till att ändra lagen. Även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och samtliga arbetsgivar-och näringslivsorganisationer liksom vårdgivarföreträdare från alla fristående driftsformer, är kritiska till den föreslagna lagändringen. Svenskt Näringsliv anser att det är inkonsekvent att i en lag föreslå att patienter ska ha rätten att välja utförare och i en

annan lagstiftning som är tänkt att träda i kraft vid samma datum, medvetet öppna för att den rätten inskränks.

Regeringens egen granskningsmyndighet, Myndigheten för vårdanalys, anser att remisspromemorian inte utgör ett fullgott underlag för ett ställningstagande. De menar att de problem som anges som grund för den föreslagna lagändringen är otillräckligt preciserade och belysta. Det är även otillräckligt belyst att den föreslagna lagändringen åtgärdar de problem som angivits på ett ändamålsenligt sätt, därutöver saknas en konsekvensanalys ur bland annat ett patientperspektiv. Inget av denna kritik valde regeringen att lyssna på utan ambitionen var att fortsätta att driva igenom propositionen.

En del av denna kraftfulla kritik omfattade regeringens beredning av propositionen. Förutom kort tid för remissrunda som exkluderade många relevanta parter, valde regeringen att förbise beredning hos Lagrådet. Därför tog allianspartierna i riksdagens socialutskott initiativ för att låta Lagrådet bereda propositionen enligt grundlagens krav och fick ett tydligt ställningstagande av Lagrådet. Rådets hårda kritik av brister i ärendehantering och korta handläggartiden, fick till sist regeringen att dra tillbaka propositionen.

Lagrådet skriver: ”Av det anförda följer att beredningen av lagförslaget inte är godtagbar och att regeringsformens beredningskrav således inte är uppfyllt. Det remitterade förslaget kan därför inte ligga till grund för lagstiftning.”

Att regeringen försökte driva igenom ett beslut som helt och hållet saknar konsekvensbeskrivning, analys och som erhåller massiv kritik från remissinstansernas är anmärkningsvärt.

Regeringen har nu valt att återkalla propositionen. Av skrivelsen framgår att regeringen avser att återkomma med de förslag den fortsatta beredningen ger anledning till. Det skapar en betydande osäkerhet bland patienter och vårdgivare i primärvården. Inte minst i de landsting där den politiska ledningen aviserat att man så snart lagändringen är gjord vill avskaffa det fria vårdvalet. Det strider också med intentionen i den nya patientlagen som träder i kraft den 1 januari 2015. Det är därför angeläget att riksdagen tar beslut i frågan och skingrar den skadliga osäkerhet som nu råder. Att enbart av form skäl avstå från att nu gå vidare bringar inte den klarhet för berörda parter som behövs för att vården ska kunna fortsätta utvecklas med full kraft.

Vårdvalet har bidragit till ökad tillgänglighet för patienter, fler nya vårdcentraler, ökat kvalitetsarbete och lika villkor för alla utförare. Människors valmöjligheter av vård och omsorg är grundläggande för oss precis som en solidarisk finansiering av vården. Flera myndigheter och institutioner har utvärderat vårdvalet löpande. Ett viktigt utvecklingsarbete bör nu göras för att ytterligare öka kvaliteten, säkerställa jämlik vård efter behov och ökad tillgängligheten. Regeringen bör därför inte återkomma till riksdagen med förslag på ändring av HSL § 5 lydelse enligt SVS 2014:822.

Emma Henriksson (KD)

Cecilia Widegren (M)

Anders W Jonsson (C)

Barbro Westerholm (FP)